

Guus Coenen is al 30 jaar bij het werk van de FOSS betrokken. In de afgelopen zes jaar was hij voorzitter. In het najaar van 2007 hoopt hij de voorzittershamer over te kunnen dragen aan een ouder met jongere kinderen, die meer van dichtbij betrokken is bij de huidige ontwikkelingen. Guus vertelt aan VHZ over zijn pogingen om ESM in Europa op de kaart te zetten.

We hebben elkaar nodig om de belangen van ESM-kinderen goed voor het voetlicht te brengen!

FEPEDA

Coenen: “De groep kinderen met ernstige spraak-
taalmoeilijkheden (ESM) is een onbekende groep ten
opzichte van de groep doven en slechthorenden. Je ziet
ook dat er in Europa geen platform is voor ouders van
kinderen met ESM. Toch is het in ons land en in de ons
omringende landen een vrij grote groep.” Voor ouders van
slechthorende en dove kinderen bestaat wel zo’n platform:
de FEPEDA. “De FOSS is hierbij aangesloten en ik ben
lid van het bestuursorgaan.” De FEPEDA stelt handves-
ten samen rondom onderwerpen die ouders van dove en
slechthorende kinderen en jongeren op Europees niveau
van belang vinden. Zo’n handvest kan gebruikt worden
om in het Europees Parlement of bij beleidsmakers in de
onderliggende landen het onderwerp aan de orde te stellen
of het beleid te beïnvloeden. Zo zijn er handvesten op het
gebied van CI, van gebarentaal en van ondertiteling van
TV-programma’s. “Mijn doel is om de FEPEDA ook het
platform van ouders van ESM-kinderen te maken. Ik heb

het daarom in een bestuursvergadering in januari 2007 aan de orde gesteld. Hoewel de bestuursleden wel even wakker geschud werden, zijn de meeste landen huiverig voor het opnemen van een extra doelgroep in de FEPEDA.” Guus Coenen denkt toch dat het oprichten van een subafdeling van de FEPEDA haalbaar moet zijn. Landen die hieraan willen meewerken hebben dan een erkende organisatie van waaruit ze hun lobbywerk kunnen uitvoeren.

“Als je in Europees verband met drie verschillende landen bereidheid hebt om voor een belang te staan, dan kun je dat in het Europees Parlement aanhangig maken. Belangrijke items voor de ESM-groep zouden we op die manier onder de aandacht kunnen brengen.”

Successen

Door de ervaringen op Europees niveau zijn er inmiddels wel successen geboekt, al heeft de ESM-groep daar nog geen baat bij. Coenen noemt een voorbeeld: “Het idee kwam vanuit Engeland. We hoorden van het RNID (Royal National Institute for the Deaf, red.) dat eind jaren negentig dankzij wetgeving vrijwel alle BBC programma’s ondertiteld moesten worden. Zelfs de reclame-uitzendingen zijn daar ondertiteld. Met dit voorbeeld in het achterhoofd zijn wij samen met andere verenigingen de lobby in Nederland gestart.” In Nederland hebben we dit jaar ook regelgeving gekregen: ieder die uitzendrechten heeft of die wil verkrijgen moet minstens een bepaald percentage van de TV programma’s ondertitelen.

“En nu kunnen wij weer als voorbeeld voor andere landen fungeren. Regelmatig word ik gevraagd om in het buitenland een lezing te houden over hoe de ondertiteling en de regelgeving hierover in Nederland werkt. Eind 2006 was ik in Berlijn. Er waren daar vooral vragen over het ondertitelen van kinderprogramma’s. Dat idee was nieuw voor hen. Ik heb nu een uitnodiging van de ARD (Duitse TV zender) gehad om met hen over ondertiteling te komen praten. Het belang is ook voor de omroepen groot, want maar liefst 10 procent van de bevolking is slechthorend. Opvallend is ook dat ESM-kinderen gebruik maken van ondertiteling. Kennelijk helpt hen dat.”

ESM-belangen

Coenen hoopt op dezelfde soort successen voor de ESM-groep als er eenmaal een Europees ouderplatform is. “In Nederland lopen we voorop als het gaat om zorg en onderwijs aan ESM-kinderen. Toch is ook hier nog veel onbekendheid. Denk alleen al aan het geworstel met de indicatiecriteria voor de leerlinggebonden financiering (Rugzak). Knelpunten die verder bij ouders spelen zijn onder andere het gemis aan vroegtijdige onderkenning (taalscreening), het ontbreken van de mogelijkheid voor ESM-kinderen om met drie jaar naar school te gaan in cluster 2, problemen met het krijgen van een indicatie voor behandeling onder schooltijd

en de geringe aandacht voor de ESM-groep van reïntegratiebedrijven. Ik ben ervan overtuigd dat Europese aandacht voor zorg en onderwijs aan de ESM-groep ook zal bijdragen aan betere voorzieningen in ons land.”

De kansen in Europa

In Europa is er wisselende aandacht voor ESM. Guus heeft er nog geen volledig zicht op en wil dit in een aantal landen verder onderzoeken. “Ik zie alleen wat er gebeurt in de achterban van de organisaties die bij de FEPEDA zijn aangesloten. En in veel landen heeft ESM-onderwijs geen relatie met het onderwijs aan doven en slechthorenden. Als je aan de vertegenwoordigers van die landen in de FEPEDA iets over ESM vertelt zijn ze verbaasd over het bestaan van deze groep en over de grote problemen die ze ondervinden. Steun en betrokkenheid krijg ik in ieder geval uit Zweden en uit het Verenigd Koninkrijk. Ik ga nu proberen verschillende landen individueel te benaderen, voordat ik in een algemene vergadering een voorstel ga doen. Ik denk dat het individueel lobbyen meer effect zal brengen dan wat ik dit voorjaar heb gedaan: het onderwerp in de bestuursvergadering aan de orde stellen.”

Coenen streeft ernaar de bestaande handvesten van de FEPEDA uit te breiden met een ESM-hoofdstuk of er aparte handvesten voor te ontwikkelen. “Hiermee willen we beleidsmakers attenderen op deze groep kinderen, die snel over het hoofd gezien wordt, maar die relatief groot is en belangenbehartiging nodig heeft. We verwachten dat aandacht voor deze groep alleen al voor belangrijke verschuivingen in het beleid kan zorgen, omdat we merken dat de groep bij zoveel politici nog zo onbekend is.”

Samen werken

Een belangenvereniging als de FOSS kan dit werk echter niet alleen doen, vertelt Coenen. “Om ons werk internationaal te doen hebben we de aanbieders van zorg en onderwijs in Nederland nodig. Ouders hebben niet alle kennis in huis om beleidsnotities over de doelgroep te schrijven en om inhoudelijk lobbywerk te doen. We maken dan graag gebruik van deskundigen in het veld. Op hun kennis en knowhow moeten we kunnen terugvallen. Ik heb die bestaande kennis ook gebruikt om in januari de andere organisaties binnen de FEPEDA bewuster te maken van het bestaan van ESM.”

MARJAN B RUIJS

FOSS: Federatie van ouders van slechthorende kinderen en van kinderen met spraaktaalmoeilijkheden. www.foss.nl

FEPEDA: Europese federatie van verenigingen van ouders van dove en slechthorende kinderen. www.fepeda.net